Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

27. travnja 2023.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanima s roditeljskom odgovornošću – Uredba (EZ) br. 2201/2003 – Članci 9. i 15. – Zadržavanje nadležnosti sudova koji se nalaze u državi članici prethodnog uobičajenog boravišta djeteta – Pojam ‚preseljenje' – Zahtjev za izmjenu odluke o pravu na kontakt s djetetom – Izračun roka u kojem treba podnijeti takav zahtjev – Prijenos nadležnosti na sud države članice u kojoj je djetetovo novo uobičajeno boravište, koji je primjereniji za rješavanje predmeta"

U predmetu C-372/22,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Općinski sud, Luksemburg), odlukom od 8. lipnja 2022., koju je Sud zaprimio 9. lipnja 2022., u postupku

**CM**

protiv

**DN,**

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: L. S. Rossi (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, J.-C. Bonichot i S. Rodin, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Europsku komisiju, S. Noë i W. Wils, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

**Presudu**

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 9. stavka 1. i članka 15. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanima s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000 (SL 2003., L 338, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 133. i ispravak SL 2014., L 46, str. 22.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osoba CM i DN u vezi s pravom na kontakt s njihovom maloljetnom djecom.

## Uredba br. 2201/2003

3 Uvodne izjave 12., 13. i 33. Uredbe br. 2201/2003 glase kako slijedi:

„(12) Nadležnost u predmetima povezanim s roditeljskom odgovornošću, utvrđena ovom Uredbom, temelji se u svjetlu zaštite interesa djeteta, posebno na kriteriju blizine. To znači da bi u prvome redu trebala biti nadležna država članica u kojoj dijete ima uobičajeno boravište, osim u određenim slučajevima mijenjanja djetetova boravišta ili u skladu sa sporazumom između nositelja roditeljske odgovornosti.

(13) U interesu djeteta, ova Uredba omogućuje, kao izuzetak i pod određenim uvjetima, da nadležni sud može prepustiti rješavanje predmeta sudu druge države članice ako je taj sud prikladniji za rješavanje tog predmeta. Međutim, u tome slučaju sudu kojem je ustupljen predmet ne bi trebalo biti dopušteno da predmet uputi trećem sudu.

[…]

(33) Ova Uredba priznaje temeljna prava i poštuje načela Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Ona posebno nastoji osigurati poštovanje temeljnih prava djeteta, opisanih u članku 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.”

4 Člankom 2. te uredbe, naslovljenim „Definicije”, propisuje se:

„U svrhe ove Uredbe:

[…]

7. izraz ‚roditeljska odgovornost’ označava prava i obveze koje se odnose na dijete ili njegovu imovinu, koja su sudskom odlukom dodijeljena fizičkoj ili pravnoj osobi, primjenom prava ili sporazumom s pravnim učinkom. Ovaj izraz uključuje i prava roditeljske skrbi i odgoja djeteta te prava na kontakt s djetetom;

[…]

9. izraz ‚pravo na skrb’ uključuje prava i obveze koji se odnose na roditeljsku skrb nad djetetom, a posebno na pravo određivanja djetetova boravišta;

10. izraz ‚pravo na kontakt' označava posebno pravo da se dijete, na ograničeno vrijeme, odvede na mjesto koje nije njegovo uobičajeno boravište;

[…]"

5 Navedena uredba sadržava Poglavlje II., naslovljeno „Nadležnost", koje u odjeljku 2., naslovljenom „Roditeljska odgovornost", sadržava članke 8. do 15. iste uredbe.

6 Člankom 8. Uredbe br. 2201/2003, naslovljenim „Opća nadležnost", predviđeno je:

„1. Sudovi države članice nadležni su u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću prema djetetu koje ima uobičajeno boravište u državi članici u trenutku pokretanja postupka.

2. Stavak 1. podložan je primjeni odredaba članaka 9., 10. i 12."

7 U skladu s člankom 9. te uredbe, naslovljenim „Ustaljivanje nadležnosti prema djetetovom prethodnom uobičajenom boravištu":

„1. Ako se dijete zakonito preseli iz jedne u drugu državu članicu i tamo dobije novo uobičajeno boravište, sudovi države članice djetetova prethodnog uobičajenog boravišta, iznimno od primjene članka 8., zadržavaju nadležnost i tijekom tromjesečnog razdoblja od preseljenja, u svrhe izmjene sudske odluke o pravu na kontakt donesene u toj državi članici prije djetetova preseljenja, ako nositelj prava na kontakt s djetetom, na temelju sudske odluke o pravu na kontakt, i dalje ima svoje uobičajeno boravište u državi članici prethodnog djetetova uobičajenog boravišta.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se ako je nositelj prava na kontakt iz stavka 1. prihvatio nadležnost sudova države članice u kojoj dijete ima novo uobičajeno boravište sudjelujući u postupku pred tim sudovima i ne osporavajući pri tome njihovu nadležnost."

8 Člankom 15. navedene uredbe, naslovljenim „Prijenos nadležnosti na sud koji je primjereniji za rješavanje", propisuje se:

„1. Iznimno, sudovi države članice koji imaju stvarnu nadležnost mogu, ako smatraju da bi sud druge države članice, s kojom je dijete posebno povezano, mogao bolje rješavati predmet, ili neki posebni dio predmeta, i ako je to u interesu djeteta:

(a) zastati s rješavanjem predmeta ili dijela predmeta i pozvati stranke da podnesu zahtjev sudu te države članice u skladu sa stavkom 4.; ili

(b) zahtijevati od suda druge države članice da se proglasi nadležnim u skladu sa stavkom 5.

2. Stavak 1. primjenjuje se:

(a) na zahtjev stranke; ili

(b) po službenoj dužnosti; ili

(c) na zahtjev suda druge države članice s kojom je dijete posebno povezano, u skladu sa stavkom 3.

Prijenos po službenoj dužnosti ili na zahtjev suda druge države članice mora prihvatiti barem jedna stranka.

3. Smatra se da je dijete posebno povezano s nekom državom članicom, kao što je spomenuto u stavku 1., ako je u toj državi članici:

(a) dijete dobilo uobičajeno boravište nakon pokretanja postupka pred sudom iz stavka 1.; ili

(b) je u njoj bilo prethodno uobičajeno boravište djeteta; ili

(c) je dijete njezin državljanin; ili

(d) je u njoj uobičajeno boravište nositelja roditeljske odgovornosti; ili

(e) se u njoj nalazi imovina djeteta, a predmet se odnosi na upravljanje, čuvanje ili raspolaganje njegovom imovinom.

4. Sud države članice koji je stvarno nadležan određuje vremenski rok za pokretanje postupka pred sudovima druge države članice u skladu sa stavkom 1.

Ako u tome roku nije pokrenut postupak pred tim sudovima, sud pred kojim je pokrenut postupak nastavlja biti nadležan u skladu s člancima 8. do 14.

5. Sudovi te druge države članice mogu, ako to opravdavaju posebne okolnosti u predmetu, u svrhe zaštite interesa djeteta, prihvatiti nadležnost u roku od šest mjeseci od pokretanja postupka pred tim sudovima, u skladu sa stavkom 1. točkom (a) ili (b). U tom slučaju, sud pred kojim je prvotno pokrenut postupak proglašava se nenadležnim. U protivnome, sud pred kojim je prvotno pokrenut postupak nastavlja biti nadležan u skladu s člancima 8. do 14.

6. Sudovi surađuju u svrhe ovog članka, izravno ili putem svojih središnjih tijela, određeni[h] u skladu s člankom 53.”

9 Člankom 19. iste uredbe, naslovljenim „Litispendencija i paralelni postupci”, u stavku 2. predviđa se:

„Ako je postupak koji se odnosi na roditeljsku odgovornost u vezi s istim djetetom i o istom predmetu pokrenut pred sudovima različitih država članica, sud pred kojim je postupak započeo kasnije s njim zastaje, po službenoj dužnosti, dok se ne utvrdi nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije.”

## Glavni postupak i prethodna pitanja

10 Osobe CM i DN su otac odnosno majka dvoje maloljetne djece rođene 2009. i 2010. Obitelj je boravila u regiji Pariz (Francuska) do 2015. godine, tijekom koje se preselila u Luksemburg.

11 Presudom od 12. lipnja 2020. sudac za obiteljske predmete pri tribunalu d’arrondissement de Luxembourg (Općinski sud, Luksemburg) odredio je da će ta djeca imati uobičajeno boravište kod svoje majke u Francuskoj s učinkom odgođenim do 31. kolovoza 2020. kako bi se, među ostalim, uzelo u obzir interes navedene djece da završe svoju školsku godinu u Luksemburgu.

Tom je presudom taj sud njihovu ocu, koji još uvijek boravi u Luksemburgu, u pogledu njih priznao pravo na kontakt i smještaj, prema određenim uvjetima, također s učinkom od 31. kolovoza 2020.

12 Majka i djeca o kojoj je riječ zastalno su se preselili u Francusku 30. kolovoza 2020.

13 Otac je 14. listopada 2020. tribunalu d'arrondissement de Luxembourg (Općinski sud, Luksemburg) podnio zahtjev za izmjenu uvjeta ostvarivanja svojeg prava na kontakt s djecom i smještaj.

14 Budući da je majka već podnijela tužbu sličnog predmeta sucu nadležnom za obiteljske predmete pri tribunalu judiciaire de Nanterre (Sud opće nadležnosti u Nanterreu, Francuska) šest dana prije nego što je otac podnio zahtjev tribunalu d'arrondissement de Luxembourg (Općinski sud, Luksemburg), potonji je presudom od 1. prosinca 2020., na temelju članka 19. stavka 2. Uredbe br. 2201/2003, prekinuo postupak dok taj francuski sud ne odluči o svojoj međunarodnoj nadležnosti.

15 Presudom od 17. rujna 2021. tribunal judiciaire de Nanterre (Sud opće nadležnosti u Nanterreu, Francuska) proglasio se nenadležnim za odlučivanje o tom majčinu zahtjevu, u biti zbog toga što je, u skladu s člankom 9. Uredbe br. 2201/2003, otac, s jedne strane, podnio svoj zahtjev tribunalu d'arrondissement de Luxembourg (Općinski sud, Luksemburg) u roku od tri mjeseca nakon zakonitog preseljenja maloljetne djece o kojoj je riječ i, s druge strane, nije ni na koji način prihvatio nadležnost francuskih sudova.

16 Presudom od 3. ožujka 2022. cour d'appel de Versailles (Žalbeni sud u Versaillesu, Francuska) odbio je žalbu koju je majka podnijela protiv te presude.

17 U svojem zahtjevu za prethodnu odluku tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Općinski sud, Luksemburg) pita se, kao prvo, o svojoj nadležnosti na temelju članka 9. Uredbe br. 2201/2003. U tom pogledu taj sud primjećuje da, iako je zahtjev oca za izmjenu načina ostvarivanja njegova prava na kontakt s djetetom i na smještaj podnesen manje od tri mjeseca nakon stvarnog preseljenja maloljetne djece o kojoj je riječ, on je podnesen više od četiri mjeseca nakon objave presude od 12. lipnja 2020., kojom je odlučeno o tom preseljenju i koja, nakon što je postala konačna, djeluje kao pravomoćna. Ako bi se uzeo u obzir taj datum, navedeni bi se sud tako morao proglasiti nenadležnim za odlučivanje o tom zahtjevu.

18 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev pita se kakav je odnos članka 9. Uredbe br. 2201/2003 i njezina članka 15. Iako smatra da se, s obzirom na okolnosti glavnog postupka, čini da su ispunjene dvije pretpostavke primjene tog članka 15., sud koji je uputio zahtjev ipak izražava sumnju u pogledu mogućnosti da se u korist francuskih sudova proglasi nenadležnim u tom sporu, s obzirom na očitovanja oca koja se odnose na prednost koju treba dati primjeni odredbi tog članka 9. u odnosu na odredbe navedenog članka 15. i presudu od 4. listopada 2018., IQ (C-478/17, EU:C:2018:812).

19 U tim je okolnostima tribunal d'arrondissement (Općinski sud, Luksemburg) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Primjenjuje li se članak 9. stavak 1. Uredbe [br. 2201/2003]:

(a) na zahtjev za izmjenu prava na kontakt u smislu članka 2. točke 10. [te] uredbe koji je podnio nositelj navedenog prava na kontakt na temelju sudske odluke koja je imala odgođeni učinak zbog interesa djece, ali je konačna i postala je pravomoćna, i koja je u državi [članici] u kojoj su djeca prethodno imala uobičajeno boravište donesena više od četiri mjeseca prije pokretanja postupka na temelju članka 9. stavka 1. [navedene uredbe],
(b) na način da se njime isključuje načelna nadležnost predviđena člankom 8. [iste] uredbe,

iako se u uvodnoj izjavi 12. [Uredbe br. 2201/2003] navodi da se ‚[n]adležnost u predmetima povezanim s roditeljskom odgovornošću, utvrđena ovom Uredbom temelji u svjetlu zaštite interesa djeteta, posebno na kriteriju blizine[; t]o znači da bi u prvome redu trebala biti nadležna država članica u kojoj dijete ima uobičajeno boravište, osim u određenim slučajevima mijenjanja djetetova boravišta […]'?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, protivi li se nadležnosti koja na taj način postoji na temelju članka 9. stavka 1. Uredbe [br. 2201/2003] predviđenoj ‚iznimno od primjene članka 8.' [te] uredbe, primjena članka 15. [navedene] uredbe, koja se predviđa ‚[i]znimno' i , ako je to u interesu djeteta'?"

## O prethodnim pitanjima

### *Prvo pitanje*

20 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 9. stavak 1. Uredbe br. 2201/2003 tumačiti na način da razdoblje od tri mjeseca – tijekom kojeg, odstupajući od članka 8. stavka 1. te uredbe, sudovi države članice prethodnog uobičajenog boravišta djeteta ostaju nadležni za odlučivanje o zahtjevu za izmjenu konačne odluke o pravu na kontakt s djetetom – započinje dan nakon dana stvarnog preseljenja tog djeteta ili pak dan nakon dana kada je sudskom odlukom utvrđen datum promjene uobičajenog boravišta navedenog djeteta.

21 Najprije valja podsjetiti na to da je, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 12. Uredbe br. 2201/2003, potonja donesena s ciljem ostvarivanja zaštite interesa djeteta, i u tu se svrhu posebno temelji na kriteriju blizine. Naime, zakonodavac Europske unije smatrao je da sud koji je geografski blizu uobičajenog boravišta djeteta najbolje može ocijeniti mjere koje treba donijeti u djetetovu interesu. U skladu s tom uvodnom izjavom, to znači da bi u prvome redu trebala biti nadležna država članica u kojoj dijete ima uobičajeno boravište, osim u određenim slučajevima mijenjanja djetetova boravišta ili u skladu sa sporazumom između nositelja roditeljske odgovornosti (presuda od 15. veljače 2017., W i V, C-499/15, EU:C:2017:118, t. 51. i navedena sudska praksa).

22 Člankom 8. stavkom 1. Uredbe br. 2201/2003 taj se cilj, u stvarima povezanima s roditeljskom odgovornošću, izražava tako što se uspostavlja pravilo opće nadležnosti u korist sudova države članice u kojoj dijete ima svoje uobičajeno boravište u trenutku pokretanja postupka. Naime, zbog svoje zemljopisne blizine, ti su sudovi općenito u najboljem položaju da ocijene mjere koje treba donijeti u interesu djeteta (presuda od 14. srpnja 2022., CC (Prijenos uobičajenog boravišta djeteta u treću državu), C-572/21, EU:C:2022:562, t. 27. i navedena sudska praksa).

23 Međutim, u skladu s člankom 8. stavkom 2. te uredbe, pravilo o nadležnosti iz tog članka 8. stavka 1. primjenjuje se uz poštovanje, osobito, članka 9. navedene uredbe.

24 U skladu s člankom 9. stavkom 1. Uredbe br. 2201/2003, ako se dijete zakonito preseli iz jedne u drugu državu članicu i tamo dobije novo uobičajeno boravište, sudovi države članice djetetova prethodnog uobičajenog boravišta, iznimno od primjene članka 8. te uredbe, zadržavaju nadležnost i tijekom tromjesečnog razdoblja od preseljenja, u svrhe izmjene sudske odluke o pravu na kontakt donesene u toj državi članici prije djetetova preseljenja, ako nositelj prava na kontakt s djetetom, na temelju te odluke i dalje ima svoje uobičajeno boravište u državi članici prethodnog djetetova uobičajenog boravišta.

25 U tom se članku 9. stavku 2. pojašnjava da se zadržavanje nadležnosti predviđeno u navedenom članku 9. stavku 1. ne primjenjuje ako je nositelj prava na kontakt prihvatio nadležnost sudova države članice u kojoj dijete ima novo uobičajeno boravište sudjelujući u postupku pred tim sudovima i ne osporavajući pri tome njihovu nadležnost.

26 Dakle, s obzirom na tekst članka 9. Uredbe br. 2201/2003, taj članak uvjetuje zadržavanje nadležnosti sudova države članice djetetova prethodnog uobičajenog boravišta u području prava na kontakt s djetetom poštovanjem pet kumulativnih uvjeta.

27 Prvim se uvjetom zahtijeva da se dijete o kojem je riječ „zakonito” preselilo i da ima novo uobičajeno boravište u državi članici na čije se državno područje preselilo. Prema drugom uvjetu, sudovi države članice prethodnog uobičajenog boravišta tog djeteta moraju, prije preseljenja navedenog djeteta, donijeti odluku o pravu na kontakt s potonjim. Trećim uvjetom zahtijeva se da nositelj prava na kontakt s djetetom i dalje ima uobičajeno boravište u državi članici prethodnog uobičajenog boravišta istog djeteta. U skladu s četvrtim uvjetom, zahtjev za izmjenu prve odluke o pravu na kontakt s djetetom koju su donijeli prije preseljenja treba podnijeti sudovima potonje države članice unutar razdoblja od tri mjeseca „od preseljenja” djeteta o kojem je riječ. Prema petom i posljednjem uvjetu, nositelj prava na kontakt s djetetom ne mora prihvatiti nadležnost sudova države članice novog uobičajenog boravišta tog djeteta.

28 Iz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe samo u pogledu tumačenja izraza „od preseljenja” u smislu članka 9. stavka 1. Uredbe br. 2201/2003. Pita se počinje li razdoblje od tri mjeseca, predviđeno tom odredbom, dan nakon datuma stvarnog preseljenja djece o kojoj je riječ, odnosno u ovom slučaju 30. kolovoza 2020., ili pak dan nakon datuma sudske odluke kojom je, s odgodnim učinkom, utvrđen datum promjene uobičajenog boravišta te djece, odnosno u ovom slučaju 12. lipnja 2020.

29 Iz jasnog teksta tog članka 9. stavka 1. proizlazi da je zakonodavac Unije namjeravao ograničiti nadležnost sudova prethodnog uobičajenog boravišta djeteta na temelju navedenog članka na razdoblje od tri mjeseca nakon fizičkog preseljenja tog djeteta iz jedne države članice u drugu državu članicu kako bi tamo uspostavilo svoje novo uobičajeno boravište. Na temelju nijedne odredbe tog članka 9. stavka 1. ni, štoviše, Uredbe br. 2201/2003 ne može se zaključiti da bi to razdoblje od tri mjeseca moglo početi teći od događaja koji je prethodio stvarnom preseljenju djeteta o kojem je riječ, poput sudske odluke kojom je, ovisno o slučaju, s odgođenim učinkom utvrđen datum promjene uobičajenog boravišta tog djeteta.

30 Slijedom toga, okolnost koju navodi sud koji je uputio zahtjev, prema kojoj je sudska odluka kojom je prvotno utvrđeno pravo na kontakt s djetetom postala konačna na dan podnošenja zahtjeva za izmjenu te odluke, nije relevantna za primjenu pravila o nadležnosti iz članka 9. stavka 1. Uredbe br. 2201/2003.

31 Naime, takav zahtjev za izmjenu opravdan je promjenom okolnosti povezanih s preseljenjem djeteta o kojem je riječ i prijenosu njegova uobičajenog boravišta u drugu državu članicu, neovisno o tome kada i na koji način je donesena sudska odluka kojom je prvotno utvrđeno pravo na kontakt s djetetom.

32 Nacionalni sud stoga ne može protiv nositelja prava na kontakt s djetetom istaknuti „pravomoćnost" koju, eventualno, ima sudska odluka kojom je prvotno utvrđeno pravo na kontakt s djetetom i načini njegova ostvarivanja, kako bi presudio da je zahtjev koji je potonji podnio radi izmjene tog prava na kontakt s djetetom nedopušten jer bi se u protivnom oduzeo koristan učinak razdoblju od tri mjeseca iz članka 9. stavka 1. Uredbe br. 2201/2003, tijekom kojeg sudovi države članice djetetova prethodnog uobičajenog boravišta zadržavaju svoju nadležnost za odlučivanje o takvom zahtjevu, odstupajući od članka 8. te uredbe.

33 Iz toga slijedi da na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 9. stavak 1. Uredbe br. 2201/2003 treba tumačiti na način da razdoblje od tri mjeseca – tijekom kojeg, odstupajući od članka 8. stavka 1. te uredbe, sudovi države članice prethodnog uobičajenog boravišta djeteta ostaju nadležni za odlučivanje o zahtjevu za izmjenu konačne odluke o pravu na kontakt s djetetom – započinje dan nakon dana stvarnog preseljenja tog djeteta u državu članicu njegova novog uobičajenog boravišta.

### *Drugo pitanje*

34 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Uredbu br. 2201/2003 tumačiti na način da se sud države članice djetetova prethodnog uobičajenog boravišta, koji je stvarno nadležan na temelju članka 9. te uredbe, može koristiti mogućnošću prijenosa nadležnosti, predviđenom u članku 15. navedene uredbe, u korist suda države članice novog uobičajenog boravišta tog djeteta.

35 Članak 15. stavak 1. Uredbe br. 2201/2003 predviđa mogućnost, iznimno, da sud države članice koji je stvarno nadležan za odlučivanje u predmetu prenese nadležnost za rješavanje tog predmeta ili nekog njegova posebnog dijela na sud druge države članice s kojom je dijete posebno povezano, ako potonji može bolje rješavati predmet i ako je to u najboljem interesu djeteta.

36 Stavci 2. do 6. tog članka 15. preciziraju uvjete i načine na koje se takav prijenos može izvršiti.

37 U tom pogledu valja primijetiti da, na temelju navedenog članka 15. stavka 4., ako stranke ne pokrenu postupak pred sudovima druge države članice u roku koji im je u tu svrhu odredio sud države članice koji je stvarno nadležan, taj sud „nastavlja biti nadležan u skladu s člancima 8. do 14." Uredbe br. 2201/2003. Navedeni sud također nastavlja biti nadležan u skladu s člancima 8. do 14. u slučaju u kojem se, kao što je to predviđeno člankom 15. stavkom 5. te uredbe, sudovi druge države članice nisu proglasili nadležnima u roku od šest tjedana od pokretanja postupka pred njima.

38 Time je sam zakonodavac Unije predvidio da se mogućnošću prijenosa nadležnosti iz članka 15. stavka 1. navedene uredbe može koristiti sud države članice čija se nadležnost temelji na članku 9. iste uredbe.

39 Također valja primijetiti da se na temelju nijedne odredbe Uredbe br. 2201/2003 ne može zaključiti da je korištenje tom mogućnošću prijenosa nadležnosti u korist suda države članice novog uobičajenog boravišta djeteta načelno isključeno.

40 U tom pogledu valja naglasiti da, kao što to u biti proizlazi iz točke 33. presude od 4. listopada 2018., IQ (C-478/17, EU:C:2018:812), članak 15. stavak 1. Uredbe br. 2201/2003 omogućuje sudu države članice koji je stvarno nadležan za rješavanje predmeta koji se odnosi na roditeljsku odgovornost da prenese svoju nadležnost u odnosu na cijeli ili određeni dio predmeta koji se pred njim vodi na sud koji inače nije stvarno nadležan, ali za koji se u konkretnom slučaju treba smatrati da je „primjereniji" za rješavanje tog predmeta.

41 U ovom slučaju, kao što je to Europska komisija pravilno primijetila – za razliku od predmeta u kojem je donesena ta presuda, u kojem su oba suda pred kojima su pokrenuti postupci u dvjema predmetnim državama članicama bila stvarno nadležna za odlučivanje o tom predmetu, na temelju članka 8. stavka 1. odnosno članka 12. Uredbe br. 2201/2003, što je navelo Sud da isključi mogućnost da se, između tih sudova, izvrši prijenos nadležnosti ustanovljen člankom 15. te uredbe – utvrđeno je da se u ovom predmetu tribunal judiciaire de Nanterre (Sud opće nadležnosti u Nanterreu, Francuska) proglasio nenadležnim za odlučivanje o zahtjevu majke maloljetne djece o kojoj je riječ, osobito zbog toga što je njihov otac podnio zahtjev za izmjenu svojeg prava na kontakt i smještaj pred sudom koji je uputio zahtjev u razdoblju od tri mjeseca nakon zakonitog preseljenja te djece, kako je predviđeno člankom 9. stavkom 1. navedene uredbe.

42 Osim toga, iz elemenata spisa kojim Sud raspolaže ne proizlazi da bi mogućnost suda koji je uputio zahtjev da se koristi mogućnošću prijenosa nadležnosti predviđenom u članku 15. Uredbe br. 2201/2003 mogla biti protivna primjeni drugih odredbi te uredbe. Konkretno, ne čini se da su francuski sudovi nadležni za odlučivanje o zahtjevu za izmjenu prava na kontakt s djetetom i načinima njegova ostvarivanja na temelju članaka 10. do 14. navedene uredbe.

43 Međutim, valja podsjetiti na to da se nacionalni sud koji se namjerava koristiti tom mogućnošću prijenosa nadležnosti prije svega mora uvjeriti da je dijete „posebno povezano" s drugom državom članicom, zatim da je sud te države članice „primjereniji" za rješavanje predmeta i, naposljetku, da je prijenos „u interesu djeteta", uz poštovanje tumačenja tih triju uvjeta koje je Sud dao u točkama 49. do 61. presude od 27. listopada 2016., D. (C-428/15, EU:C:2016:819) kao i u točkama 31. do 34. i 37. do 42. rješenja od 10. srpnja 2019., EP (Roditeljska odgovornost i primjereniji sud) (C-530/18, EU:C:2019:583).

44 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da Uredbu br. 2201/2003 treba tumačiti na način da se sud države članice djetetova prethodnog uobičajenog boravišta, koji je stvarno nadležan na temelju članka 9. te uredbe, može koristiti mogućnošću prijenosa nadležnosti, predviđenom u članku 15. navedene uredbe, u korist suda države članice novog uobičajenog boravišta tog djeteta, ako su ispunjeni uvjeti iz tog članka 15.

## Troškovi

45 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 9. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanima s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000**

   **treba tumačiti na način da:**

   **razdoblje od tri mjeseca – tijekom kojeg, odstupajući od članka 8. stavka 1. Uredbe br. 2201/2003, sudovi države članice prethodnog uobičajenog boravišta djeteta ostaju nadležni za odlučivanje o zahtjevu za izmjenu konačne odluke o pravu na kontakt s djetetom – započinje dan nakon dana stvarnog preseljenja tog djeteta u državu članicu njegova novog uobičajenog boravišta.**

2. **Uredbu br. 2201/2003**

   **treba tumačiti na način da se:**

   **sud države članice djetetova prethodnog uobičajenog boravišta, koji je stvarno nadležan na temelju članka 9. te uredbe, može koristiti mogućnošću prijenosa nadležnosti, predviđenom u članku 15. navedene uredbe, u korist suda države članice novog uobičajenog boravišta tog djeteta, ako su ispunjeni uvjeti iz tog članka 15.**

Potpisi